

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2025. № 8.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2025.8.20>

УДК 351.853:332.1:711

В. П. Якобчук,

к. е. н., професор, завідувач кафедри економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління, Поліський національний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2147-7994>

Ю.С. Бодашевська,

здобувач ступеню доктора філософії, Поліський національний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7575-7583>

І. М. Бакунчик,

магістр права, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-6040-5699>

Д. Р. Бодашевський,

магістрант кафедри (факультету) економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління, Поліський національний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-5284-1162>

С. І. Ярмолицька,

магістрант кафедри (факультету) економічної теорії, інтелектуальної власності та публічного управління, Поліський національний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-5632-0049X>

**КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ РЕСУРС СТАЛОГО
РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ: РОЛЬ ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ ТА
КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ**

V. Yakobchuk,

PhD in Economics , Professor, Polissia National University

Y. Bodashevska,

Postgraduate Student, Polissia National University Zhytomyr

I. Bakunchyk,

Master of Law, Taras Shevchenko National University of Kyiv

D. Bodashevskiy,

*Master's student of the Department of Economic Theory, Intellectual Property,
and Public Administration, Polissia National University*

S. Yarmolytska,

*Master's student of the Department of Economic Theory, Intellectual Property,
and Public Administration, Polissia National University*

CULTURAL HERITAGE AS A STRATEGIC RESOURCE FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TERRITORIES: THE ROLE OF SPATIAL PLANNING AND CREATIVE INDUSTRIES

У статті науково обґрунтовано роль культурної спадщини як стратегічного ресурсу для сталого розвитку територій України. Досліджено функції та механізми публічного управління у сфері збереження, використання та промоції культурної спадщини, виявлено проблеми та перспективи їх удосконалення в українському контексті. Розглянуто просторове планування як ключовий інструмент інтеграції культурної спадщини в стратегії сталого розвитку, проаналізовано українську практику та міжнародний досвід, визначено потенціал креативних індустрій як каталізатора сталого розвитку територій на основі культурної спадщини, наведено приклади успішних українських та міжнародних кейсів ревіталізації об'єктів спадщини та створення креативних кластерів. Проаналізовано моделі фінансування та механізми залучення громадськості до проектів сталого розвитку на основі культурної спадщини, сформульовано висновки та надано практичні рекомендації щодо вдосконалення державної політики у сфері використання

культурної спадщини для забезпечення сталого розвитку українських територій, особливо в умовах відновлення та євроінтеграційних процесів.

The article examines the essence the role of cultural heritage as a strategic resource for sustainable territorial development in Ukraine. The research analyzes theoretical and methodological foundations of key concepts including "cultural heritage," "sustainable territorial development," "strategic resource," "public administration," "spatial planning," and "creative industries." The investigation examines functions and mechanisms of public administration in preservation, utilization, and promotion of cultural heritage, identifying problems and improvement perspectives within the Ukrainian context. The study considers spatial planning as a crucial instrument for integrating cultural heritage into sustainable development strategies, analyzing Ukrainian practices and international experience while determining the potential of creative industries as catalysts for sustainable territorial development based on cultural heritage. Examples of successful Ukrainian and international cases of heritage site revitalization and creative cluster development are presented. The research analyzes financing models and mechanisms for public engagement in sustainable development projects based on cultural heritage. Contemporary understanding of cultural heritage has evolved from static preservation of objects to recognition of heritage as a dynamic resource integrated into balanced socio-economic, ecological, spatial, and cultural development, systematically utilized to achieve long-term sustainable territorial development goals. International institutions consistently emphasize the importance of "sustainability" in cultural heritage, requiring comprehensive approaches encompassing socio-economic viability and territorial community welfare. The Council of Europe emphasizes social heritage value and community engagement necessity, while the European Union recognizes heritage as vital resource for human development, cultural diversity strengthening, and intercultural dialogue promotion. However, effective implementation requires purposeful public administration activities, effective policies, and appropriate investments, demanding public authorities transition from purely regulatory-protective roles to facilitators, partners, and strategic investors. Within sustainable territorial development context, cultural heritage contributes to all three components - economic, social, and ecological - increasingly considered in research as independent fourth dimension. Economic components manifest through tourism development, job creation, small

and medium business support, real estate value growth, and multiplicative effects for related industries. Social components involve strengthening national and local identity, enhancing social cohesion, improving population education levels, life quality enhancement, and expanding community self-realization opportunities. Ecological components include potential for sustainable practice promotion and adaptive reuse possibilities for historical buildings, reducing new construction needs and associated environmental impacts. Public administration plays central role in transforming cultural heritage potential into effective sustainable development factor, as its functions and mechanisms encompass wide activity spectrum including policy formation and strategic planning, regulation and supervision, resource allocation and financial management, coordination and interdepartmental cooperation, capacity building, information management and digitization, public engagement and participation, promotion and international cooperation. Current Ukrainian problems including excessive regulation, outdated audit methods, and crisis response instead of proactive development formation indicate transition necessity toward coordinator, facilitator, and change catalyst roles. Successful international models emphasize partnership, strategic vision, and adaptive reuse, as heritage's multifaceted character as sustainable development resource requires managing diverse interests impossible through vertical control alone. The study confirms significant but largely unrealized strategic potential of cultural heritage for Ukrainian territorial sustainable development, encompassing economic, social, and ecological dimensions, with effective public administration playing key role requiring transition from predominantly control-protective functions toward strategic partnership, facilitation, and favorable condition creation.

Ключові слова: *культурна спадщина, сталий розвиток територій, стратегічний ресурс, публічне управління, просторове планування, креативні індустрії, інституалізація.*

Keywords: *cultural heritage, sustainable development of territories, strategic resource, public administration, spatial planning, creative industries, institutionalization.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасному світі відбувається переосмислення ролі культурної спадщини, яка все частіше розглядається не лише як сукупність історичних артефактів чи об'єктів минулого, а як динамічний стратегічний ресурс, здатний суттєво впливати на соціально-економічний та екологічний розвиток територій [6, 14]. Для України, що проходить через складні випробування, пов'язані з війною, та водночас прагне до європейської інтеграції, зміцнення національної ідентичності та реалізації реформи децентралізації, питання ефективного використання потенціалу культурної спадщини набуває особливої гостроти та актуальності [1,6,8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Спільна оцінка ЮНЕСКО, Світового банку, Європейської комісії та ООН визначила обсяг прямих фізичних збитків, завданих секторам культури та туризму, у майже 3,5 мільярда доларів США, при цьому втрачені доходи в цих секторах сягнули колосальної суми в 19,6 мільярда доларів США [8,12,23]. Загальна вартість відновлення та реконструкції цих секторів протягом наступних десяти років оцінюється майже в 9 мільярдів доларів США, однак ці цифри є частиною значно більших загальнонаціональних потреб на відновлення, які, за оцінками Світового банку станом на лютий 2024 року, становлять 486 мільярдів доларів США [23].

Незважаючи на значний потенціал, сфера культурної спадщини в Україні стикається з низкою системних викликів: хронічне недофінансування, недосконалість та фрагментарність законодавчої бази, інституційна слабкість органів управління спадщиною, а також руйнівний вплив війни на культурні об'єкти [23]. Парадоксально, але саме геополітичний контекст та війна, спрямована на знищення української ідентичності, загострили суспільне та державне усвідомлення цінності культурної спадщини як основи національної самобутності [8], що у свою чергу створює певне "вікно можливостей" для реформування політики у цій сфері та залучення більшої уваги з боку громадськості та міжнародних партнерів, попри колосальні виклики

збереження спадщини в умовах бойових дій [21, 23]. Водночас, процес децентралізації, яким передбачено передача повноважень на локальний просторовий рівень, має ризики призвести до фрагментації підходів територіальних громад до управління спадщиною, якщо не буде супроводжуватися чітким стратегічним баченням та розбудовою спроможності, в тому числі й на регіональному та національному рівнях [1].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є обґрунтування ролі культурної спадщини як стратегічного ресурсу для забезпечення сталого розвитку територій, визначення її ключових ролей та функцій, аналіз механізмів публічного управління у здійсненні просторового планування та креативних індустрій для ефективної реалізації стратегічного планування відновлення територій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Українське законодавство, зокрема Закон України «Про охорону культурної спадщини», визначає культурну спадщину як "сукупність успадкованих людством від попередніх поколінь об'єктів культурної спадщини" [2]. Однак міжнародні акти та договори розширюють це поняття та трактують її як "сукупність ресурсів, успадкованих від минулого, і яку люди вважають, незалежно від своєї приналежності, відображенням і вираженням своїх постійно перемінливих цінностей, вірувань, знань та традицій" (Конвенція Фаро (Рада Європи)) [10], фокусуються на пам'ятках, ансамблях та визначних місцях (Конвенція ЮНЕСКО 1972 року) [3], акцентують увагу на нематеріальній культурній спадщині (Конвенція ЮНЕСКО 2003 року) [4] тощо. Еволюція сучасного розуміння «культурної спадщини» охоплює матеріальні і нематеріальні аспекти [4], підкреслюючи її роль як джерела інформації та ідентичності [10], впроваджуючи концепцію від статичного збереження об'єктів до розуміння спадщини як динамічного ресурсу, інтегрованого збалансованого соціально-економічного, екологічного, просторового, культурного розвитку та розвитку людського капіталу тощо, цілеспрямовано та системно використовуючи для досягнення довгострокових цілей сталого розвитку території [11,13].

Аналіз українського нормативно-правового поля та стратегічних публічних документів свідчить про поступове усвідомлення важливості культурної спадщини та креативних індустрій, незважаючи на виклики, пов'язані з військовим станом, та такі як недофінансування, релокація та міграція людського капіталу та бізнесу, евакуація музеїв та музейних фондів, окупація територій, знищення пам'яток культури та ландшафтних природних об'єктів та інше [8, 23]. Міжнародні інституції послідовно підкреслюють важливість "сталості" у сфері культурної спадщини, що передбачає комплексний підхід, охоплюючи соціально-економічну життєздатність та добробут територіальних громад. Наприклад, Рада Європи акцентує на соціальній цінності культурної спадщини та необхідності залучення громад [10]; Європейський Союз визнає її як життєво важливий ресурс для людського розвитку, посилення культурного різноманіття та сприяння міжкультурному діалогу, підкреслює здатність з'єднувати людей зі спільною історією, надаючи доступ до інших цивілізацій, різних епох та способів мислення [22, 23]; ІКОМОС, UNESCO пропонують розглядати також як адаптивне повторне використання та розвиток креативних індустрій як засобів забезпечення економічної життєздатності спадщини [13]. Однак це все має бути результатом цілеспрямованої діяльності публічного управління, ефективної політики та відповідних публічних та приватних інвестицій, що вимагає від публічної влади переходу від суто регуляторно-охоронної ролі до ролі фасилітатора, партнера та стратегічного інвестора.

Таким чином, у контексті сталого розвитку територій культурна спадщина робить внесок у всі три його компоненти — економічну, соціальну та екологічну — і все частіше розглядається в дослідженнях як самостійна, четверта [14], що на думку Dessen, J., Soini, K., Fairclough, G., & Horlings, L. (Eds.) [11] має ключові ролі та функції (рис.1.). *Економічна компонента культурної спадщини* проявляється через розвиток туризму, створення робочих місць, підтримку малого та середнього бізнесу, зростання вартості нерухомості та мультиплікативні ефекти для суміжних галузей [14]. *Соціальна*

компонента полягає у зміцненні національної та місцевої ідентичності, посиленні соціальної згуртованості, підвищенні освітнього рівня населення, покращенні якості життя та розширенні можливостей для самореалізації громад [15]. Екологічна компонента включає потенціал для промоції сталих практик, а також можливість адаптивного повторного використання історичних будівель, що зменшує потребу в новому будівництві та пов'язаний з цим вплив на довкілля [16, 22].

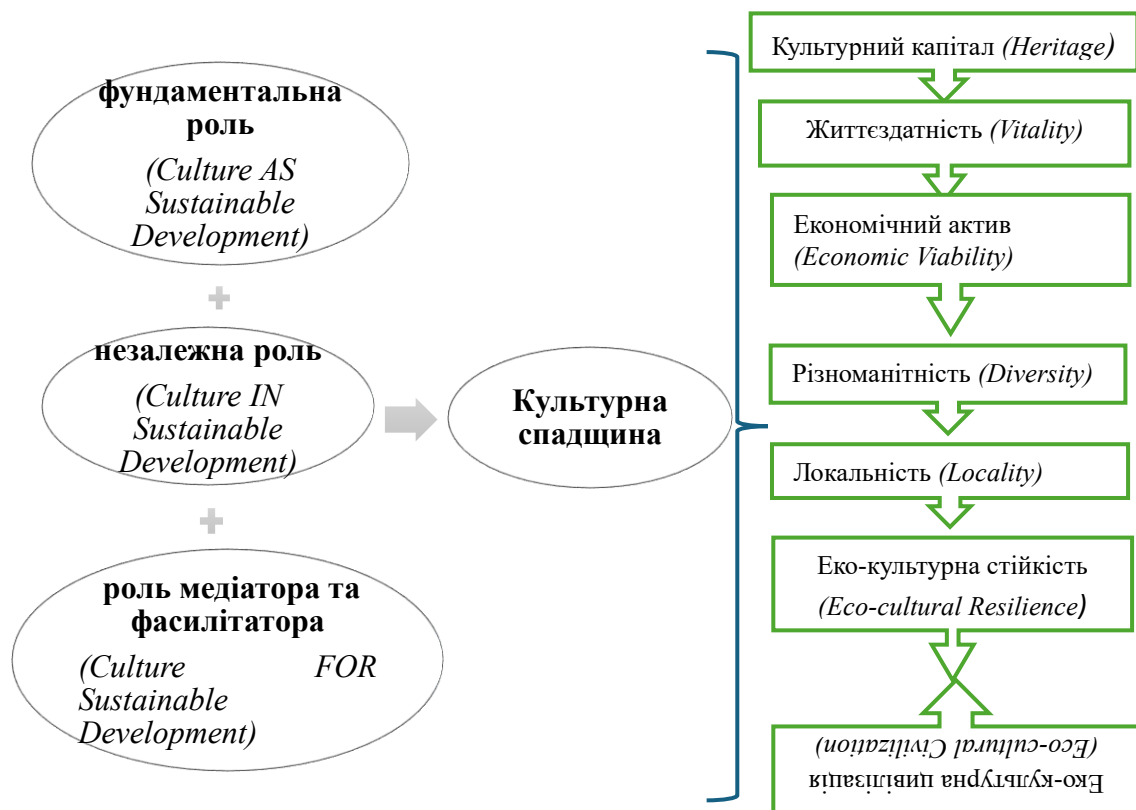

Рис. 1. Концептуальна модель ролей та функцій культурної спадщини в контексті сталого розвитку територій

Джерела: систематизовано, узагальнено та згруповано за даними [11, 14, 15, 17]

Дослідники підкреслюють, що *незалежна роль* (збереження культурного капіталу як основи соціальної сталості), *роль медіатора та фасилітатора* (сприяння економічній, соціальній та екологічній сталості через використання матеріальної та нематеріальної культури) та *фундаментальна роль* (як передумова для досягнення загальних цілей сталого розвитку, що веде до еко-культурної цивілізації) сприяють реалізації базових функцій культурної

спадщини. Такі функції культурної спадщини як *культурний капітал* (фокусування на збереженні матеріальної та нематеріальної культурної спадщини), *життєздатність* (підтримка живих культурних традицій та практик), *економічний актив* (економічний ресурс та драйвер розвитку), *різноманітність* (збереження культурного різноманіття та мультикультуралізму), *локальність* (важливість місцевої ідентичності та спільнот); *еко-культурна стійкість* (взаємодія між культурою та екологією) та *еко-культурна цивілізація* (культура як основа для переходу до сталого суспільства) на думку науковців Soini, K., & Birkeland, I. [18], Тросбі [20] ґрунтуються на застосуванні системного, просторового, інституційного, економічного, соціального підходів управління "стратегічним ресурсом", який, за умови ефективного управління, може забезпечити довгострокові конкурентні переваги та сприяти досягненню стратегічних цілей сталого розвитку певної території.

Публічне управління відіграє центральну роль у перетворенні потенціалу культурної спадщини на дієвий чинник сталого розвитку, оскільки його функції та механізми охоплюють широкий спектр діяльності: *формування політики та стратегічне планування*, що передбачає розробку національних та регіональних стратегій, які інтегрують спадщину в сталі цілі розвитку ООН [22], та створення чітких правових рамок [12]; *регулювання та нагляд* встановлюють та забезпечують дотримання режимів охорони, стандартів реставрації та використання, ведення державних реєстрів [2]; *розподіл ресурсів та фінансове управління* впроваджує бюджетування охорони спадщини, пошук різноманітних джерел фінансування, управління державними інвестиціями [15]; *координація та міжвідомча співпраця* забезпечує взаємодію між різними рівнями влади (національний, регіональний, місцевий) та між секторами (культура, туризм, економіка, довкілля, містобудування) [1]; *розбудова спроможності*, що передбачає навчання фахівців, підтримка інституцій спадщини, надання експертної допомоги територіальним громадам [7,11]; *управління інформацією та цифровізація* акцентує на створенні та

веденні інвентарів, баз даних, цифрових архівів та платформ публічного доступу (реєстри, архіви, 3D-моделі) із забезпеченням безпечного зберігання даних та стратегій публічного доступу [15]; *залучення громадськості та участь передбачає* сприяння участі інститутів громадянського суспільства в ідентифікації спадщини, прийнятті рішень та управлінні нею [18]; *промоція та міжнародна співпраця*, що має на меті підвищення обізнаності, просування культурного туризму, участь у міжнародних партнерствах та обмін знаннями [5,23].

Ефективність публічного управління у сфері охорони культурної спадщини критично залежить від його здатності перейти від реактивної, контрольної-орієнтованої парадигми до проактивної, фасилітативної та стратегічної, що враховує складність та багатосторонність інтересів, а тому поточні проблеми в Україні [9], такі як надмірне регулювання, застарілі методи аудиту та реагування на кризи замість проактивного формування розвитку, вказують на необхідність такого переходу. Також, на нашу думку, перспективи вдосконалення лежать у площині зміни парадигми державної політики від простої охорони до збереження та розвитку, посилення стратегічного планування та програмно-цільових підходів [1], розробка нових моделей фінансування, включаючи публічно-приватне партнерство [7], розширення участі громадськості [18], залучення міжнародної підтримки та експертизи [6], та пріоритезація цифровізації [25], відповідати національним стратегічним пріоритетам та узгоджуватися з цілями Стратегії розвитку культури в Україні на період до 2030 року та наближенню до європейських стандартів управління культурною спадщиною, підтримуючи процеси європейської інтеграції [1, 9,12]. А отже, просторове планування є одним із інструментів у досягненні гармонійного балансу між природним та штучним середовищем, інтеграції природних та штучних ресурсів, захисті просторових функцій та запобіганні негативним наслідкам, що виникають внаслідок землекористування, та сприяє розвитку інклюзивних, стійких та сталих міських середовищ, в тому числі й

при повторному використанні культурної спадщини, оскільки має низку власних інструментів, які можуть забезпечити синергію [1, 17].

Просторове планування для ефективного сталого розвитку на основі культурної спадщини вимагає переходу від статичного, об'єктно-орієнтованого підходу до збереження до динамічного, середовищного підходу до управління, який розглядає все історичне середовище та його соціально-економічний контекст, тому Європейська ландшафтна конвенція [22] та підхід ЮНЕСКО пропонують методології для комплексного управління історичним середовищем. Традиційне просторове планування часто зосереджується на захисті окремих пам'яток за допомогою зон [2], однак успішні міжнародні та українські приклади розглядають спадщину як частину більшого ландшафту або міської системи, оскільки використання відповідних інструментів просторового планування передбачає динамічну взаємодію між об'єктом спадщини та його новою функцією/оточенням, щоб управляти цими складними взаємозв'язками та сприяти "створенню місць" (place-making), а не лише "збереженню пам'яток" [14].

Успішні міжнародні моделі наголошують на партнерстві, стратегічному баченні та адаптивному повторному використанні, оскільки багатогранний характер спадщини як ресурсу для сталого розвитку вимагає управління різноманітними кросекторальними напрямками (економічними, соціальними, культурними, громадськими), що неможливо здійснити лише через вертикальний контроль, а тому, публічне управління має еволюціонувати в напрямку координатора, фасилітатора та каталізатора змін. Так, промисловий комплекс "Цольферайн" (Ессен, Німеччина) [5] є прикладом успішної інтеграції промислової спадщини в регіональну стратегію структурних змін ("Strukturwandel"), ландшафтного дизайну та адаптивного повторного використання для культурних та креативних індустрій. "Ефект Більбао" (Іспанія) [16] демонструє, як знакова архітектурна споруда може стати каталізатором міської регенерації, залучаючи інвестиції та туристів, хоча існують дискусії щодо можливості відтворення цього ефекту та його

соціально-економічної справедливості. Британські кейси "креативного перепрофілювання" (Ковентрі, Баркінг і Дагенем, Сандерленд) [8,17] ілюструють багатосторонню співпрацю, консультації з громадами, поєднання матеріальної та нематеріальної спадщини, а також виклики масштабування та сталості. Кейси ревіталізації в Україні, такі як "Промприлад.Реновація" в Івано-Франківську [19], "!FESTrepublic" та "Jam Factory Art Center" у Львові, демонструють різний ступінь інтеграції з просторовим плануванням та залученням місцевої влади, оскільки такі проекти ініціюються приватним сектором або громадськими організаціями, і їх успіх залежить від співпраці з муніципалітетами, і хоча проекти переважно реалізуються на місцевому/регіональному рівні, але їх довгострокова інтеграція та масштабування залежать від підтримки органів місцевого самоврядування. Міжнародні приклади підкреслюють вирішальну роль державних органів у формуванні бачення, інвестуванні та координації, оскільки впроваджують *стратегії адаптивного повторного використання*, тобто планування нових сумісних функцій для будівель культурної спадщини в рамках проектів міської регенерації та забезпечення економічного зростання за рахунок креативних індустрій.

Культурна спадщина та креативні індустрії мають потужний синергетичний потенціал, оскільки культурна спадщина слугує джерелом натхнення, унікального контенту та конкурентною перевагою для творчих продуктів та послуг, а креативні індустрії надають інструменти для переосмислення, ревіталізації та надання сучасної цінності об'єктам спадщини, перетворюючи їх на живі, динамічні простори та продукти [14, 22]. Успішний розвиток креативних індустрій з використанням культурної спадщини часто спирається на модель "чотириланкової спіралі" інновацій, що передбачає співпрацю між державними органами, академічними/дослідницькими установами, приватним бізнесом (креативними підприємцями) та інститутами громадянського суспільства. Публічне управління має активно сприяти такій співпраці, оскільки ізольовані зусилля

менш ефективні, ніж інтегровані екосистеми, які потребують проактивної фасилітації.

Адаптивне повторне використання промислової спадщини для креативних індустрій відкриває унікальні можливості (великі простори, характерна автентичність, потенціал для значної міської регенерації), але також ставить специфічні виклики (екологічна санація, витрати на структурну адаптацію, ризики джентрифікації), що вимагають від публічного управління розробки спеціалізованих стратегій. Тому публічне управління потребує спеціалізованих підходів до таких об'єктів, збалансовуючи економічний розвиток із соціальною справедливістю та збереженням цілісності спадщини, враховуючи такі виклики, як низький рівень залучення громад, що включають недосконалість законодавства до міжнародних норм та стратегій, недофінансування, інституційну слабкість, кадровий дефіцит, а також руйнівні наслідки війни. Проте, одночасно, міжнародний досвід та успішні українські ініціативи демонструють можливості для подолання цих проблем через комплексний, стратегічний та партисипативний підхід, так як ревіталізація об'єктів культурної спадщини, особливо промислових, та створення на їх базі креативних кластерів є поширеною практикою, що сприяє сталому розвитку територій [8,16,21].

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Проведене дослідження підтверджує важливий, але значною мірою нереалізований, стратегічний потенціал культурної спадщини для сталого розвитку територій України. Цей потенціал охоплює економічний (розвиток туризму, креативних індустрій, створення робочих місць), соціальний (зміцнення ідентичності, соціальна згуртованість, освіта) та екологічний (адаптивне повторне використання, збереження культурних ландшафтів) виміри. Просторове планування забезпечує основну структуру, складні інструменти — включаючи передові цифрові технології, такі як 3D ГІС, інноваційне культурне картографування — та надійні правові механізми для безперешкодної інтеграції збереження спадщини в ширші стратегії міського та

регіонального розвитку. Крім того, аналіз підкреслив трансформаційну роль креативних індустрій як потужних економічних рушіїв, каталізаторів інновацій та факторів, що сприяють туризму та відродженню міст, особливо коли їхня діяльність синергізується з історичним середовищем. Однак ключова роль у розкритті цього потенціалу належить ефективному публічному управлінню, яке має перейти від переважно контрольних-охоронних функцій до стратегічного партнерства, фасилітації та створення сприятливих умов. Просторове планування виступає незамінним інструментом інтеграції культурної спадщини в комплексні стратегії розвитку територій, забезпечуючи її збереження та гармонійне включення в сучасне життя, а креативні індустрії, у свою чергу, є потужним каталізатором, здатним трансформувати спадщину на джерело інновацій, економічного зростання та культурного самовираження.

Література

1. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-п> (дата звернення: 15.06.2025).
2. Закон України «Про охорону культурної спадщини» від 08.06.2000 № 1805-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 39. ст. 333. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14> (дата звернення: 25.07.2025).
3. Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини. Прийнята 16.11.1972 р. генеральною конференцією ЮНЕСКО. Дата ратифікації Україною: 04.10.1988. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089 (дата звернення: 25.07.2025).
4. Конвенція про охорону нематеріальної культурної спадщини. Прийнята 17.10.2003 р. генеральною конференцією ЮНЕСКО. Дата приєднання України: 06.03.2008. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c69 (дата звернення: 25.07.2025).

5. Пацюк В.С., Казаков В.Л. Шахтний туризм як чинник регенерації індустріального міста: кейс шахти «Цольферайн», м. Ессен (Німеччина). Конструктивна географія та раціональне використання природних ресурсів. 2024. Вип. 4 (спец.). С. 49-55.
6. Полівач К. Культурна спадщина та її вплив на розвиток регіонів України. ResearchGate. URL: https://www.researchgate.net/publication/375089549_Kulturalna_spadsina_ta_ii_vpliv_na_rozvitok_regioniv_Ukraini (дата звернення: 25.07.2025).
7. Якобчук В.П., Бодашевська Ю. С., Мосієнко О. В., Зіневич К. С., Дубовик Д. А. Публічно-приватне партнерство як механізм залучення інвестиційного капіталу в економіку територіальних громад. Поліський національний університет, 2023. 156 с.
8. British Council (2024), "Ukraine Recovery Conference: Rebuilding Cultural Heritage", available at: <https://www.britishcouncil.org/arts/culture/cultural-heritage-preservation> (Accessed 25 July 2025).
9. Council of Europe (1992), "European Convention on the Protection of the Archaeological Heritage (Revised)", European Treaty Series No. 143, available at: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/143> (Accessed 25 July 2025).
10. Council of Europe (2005), "Framework Convention on the Value of Cultural Heritage for Society (Faro Convention)", European Treaty Series No. 199, available at: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/199> (Accessed 25 July 2025).
11. Dessen, J., Soini, K., Fairclough, G. and Horlings, L. (2015), Culture in, for and as Sustainable Development: Conclusions from the COST Action IS1007 Investigating Cultural Sustainability, University of Jyväskylä, Jyväskylä, Finland.
12. Harrell, B. (2025), "Cultural Conquest: Russia's Strategic Assault on Ukrainian Heritage as Both a Catalyst for and a Casualty of Conflict", American University International Law Review, vol. 40, iss. 2, article 5.

13. ICOMOS (2017), "ICOMOS Guidelines for Cultural Heritage Recovery After Armed Conflict", available at: <https://www.icomos.org/en/what-we-do/focus/heritage-at-risk/armed-conflict> (Accessed 25 July 2025).
14. Lähdesmäki, T., Čeginskas, V.L.A., Kaasik-Krogerus, S., Mäkinen, K. and Turunen, J. (2020), *Creating and Governing Cultural Heritage in the European Union: The European Heritage Label*, Palgrave Macmillan, London, UK.
15. Mason, R. and Turner, R. (2020), "Cultural Sustainability: A Framework for Relationships, Understanding, and Action", *The Journal of American Folklore*, vol. 133, pp. 81-102.
16. Plaza, J. (2006), "The Bilbao Effect: Cultural Regeneration and Urban Development", *Regional Studies*, vol. 40, no. 8, pp. 889-903.
17. Pratt, A. (2008), "Creative Industries and Urban Regeneration in the UK", *Geoforum*, vol. 39, no. 2, pp. 614-624.
18. Soini, K. and Birkeland, I. (2014), "Exploring the scientific discourse on cultural sustainability", *Geoforum*, vol. 51, pp. 213-223.
19. SRI International (2024), "Promprylad Revitalization Project Vision and Strategy", available at: <https://promprylad.ua/ua/research/> (Accessed 25 July 2025).
20. Throsby, D. (1999), "Cultural Capital", *Journal of Cultural Economics*, vol. 23, pp. 3-12.
21. UK Parliament Research Briefings (2024), "Post-conflict reconstruction assistance to Ukraine", available at: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9728/CBP-9728.pdf> (Accessed 25 July 2025).
22. UNESCO (2016), *Historic Urban Landscape Approach: Implementation Guide*, UNESCO World Heritage Centre, available at: <https://whc.unesco.org/en/news/2431> (Accessed 25 July 2025)
23. UNESCO (2024), "Ten Point Plan: Monitoring, assessment, and documentation of damage to cultural heritage in Ukraine", available at:

<https://www.unesco.org/en/articles/ukraine-unesco-estimates-damage-culture-and-tourism-after-2-years-war-35-billion> (Accessed 25 July 2025).

References

1. Cabinet of Ministers of Ukraine (2020), Resolution “State Strategy for Regional Development for 2021-2027”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-p> (Accessed 15.06.2025).
2. Verkhovna Rada of Ukraine (2000), The Law of Ukraine “On the Protection of Cultural Heritage”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14> (Accessed 25.07.2025).
3. Verkhovna Rada of Ukraine (1988), “Convention for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage”, available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_089 (Accessed 25.07.2025).
4. Verkhovna Rada of Ukraine (2008), “Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage”, available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c69 (Accessed 25.07.2025).
5. Patsiuk, V.S. and Kazakov, V.L. (2024), “Mining Tourism as a Factor in the Regeneration of an Industrial City: The Case of the Zollverein Mine, Essen (Germany)”, *Konstruktyvna heohrafiia ta ratsional'ne vykorystannia pryrodnykh resursiv*, vol. 4, pp. 49-55.
6. Polivach, K. (2012), “Cultural Heritage and Its Impact on the Development of Regions of Ukraine”, ResearchGate, available at: https://www.researchgate.net/publication/375089549_Kulturna_spadsina_ta_ii_vpliv_na_rozvitok_regioniv_Ukraini (Accessed 25.07.2025).
7. Yakobchuk, V.P., Bodashevs'ka, Yu. S., Mosiienko, O. V., Zinevych, K. S. and Dubovyk, D. A. (2023), *Publichno-pryvatne partnerstvo iak mekhanizm zaluchennia investytsijnoho kapitalu v ekonomiku terytorial'nykh hromad [Public-Private Partnership as a Mechanism for Attracting Investment Capital into the Economy of Territorial Communities]*, Polis'kyj natsional'nyj universytet, Zhytomyr, Ukraine.

8. British Council (2024), "Ukraine Recovery Conference: Rebuilding Cultural Heritage", available at: <https://www.britishcouncil.org/arts/culture/cultural-heritage-preservation> (Accessed 25 July 2025).
9. Council of Europe (1992), "European Convention on the Protection of the Archaeological Heritage (Revised)", European Treaty Series No. 143, available at: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/143> (Accessed 25 July 2025).
10. Council of Europe (2005), "Framework Convention on the Value of Cultural Heritage for Society (Faro Convention)", European Treaty Series No. 199, available at: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/199> (Accessed 25 July 2025).
11. Dessein, J., Soini, K., Fairclough, G. and Horlings, L. (2015), *Culture in, for and as Sustainable Development: Conclusions from the COST Action IS1007 Investigating Cultural Sustainability*, University of Jyväskylä, Jyväskylä, Finland.
12. Harrell, B. (2025), "Cultural Conquest: Russia's Strategic Assault on Ukrainian Heritage as Both a Catalyst for and a Casualty of Conflict", *American University International Law Review*, vol. 40, iss. 2, article 5.
13. ICOMOS (2017), "ICOMOS Guidelines for Cultural Heritage Recovery After Armed Conflict", available at: <https://www.icomos.org/en/what-we-do/focus/heritage-at-risk/armed-conflict> (Accessed 25 July 2025).
14. Lähdesmäki, T., Čeginskas, V.L.A., Kaasik-Krogerus, S., Mäkinen, K. and Turunen, J. (2020), *Creating and Governing Cultural Heritage in the European Union: The European Heritage Label*, Palgrave Macmillan, London, UK.
15. Mason, R. and Turner, R. (2020), "Cultural Sustainability: A Framework for Relationships, Understanding, and Action", *The Journal of American Folklore*, vol. 133, pp. 81-102.
16. Plaza, J. (2006), "The Bilbao Effect: Cultural Regeneration and Urban Development", *Regional Studies*, vol. 40, no. 8, pp. 889-903.
17. Pratt, A. (2008), "Creative Industries and Urban Regeneration in the UK", *Geoforum*, vol. 39, no. 2, pp. 614-624.

18. Soini, K. and Birkeland, I. (2014), "Exploring the scientific discourse on cultural sustainability", *Geoforum*, vol. 51, pp. 213-223.
19. SRI International (2024), "Promprylad Revitalization Project Vision and Strategy", available at: <https://promprylad.ua/ua/research/> (Accessed 25 July 2025).
20. Throsby, D. (1999), "Cultural Capital", *Journal of Cultural Economics*, vol. 23, pp. 3-12.
21. UK Parliament Research Briefings (2024), "Post-conflict reconstruction assistance to Ukraine", available at: <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9728/CBP-9728.pdf> (Accessed 25 July 2025).
22. UNESCO (2016), "Historic Urban Landscape Approach: Implementation Guide", UNESCO World Heritage Centre, available at: <https://whc.unesco.org/en/news/2431> (Accessed 25 July 2025)
23. UNESCO (2024), "Ten Point Plan: Monitoring, assessment, and documentation of damage to cultural heritage in Ukraine", available at: <https://www.unesco.org/en/articles/ukraine-unesco-estimates-damage-culture-and-tourism-after-2-years-war-35-billion> (Accessed 25 July 2025).

Стаття надійшла до редакції 12.08.2025 р.